

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
 Unię Europejską w ramach
 Europejskiego Funduszu
 Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Geokulturologia państw Półwyspu Bałkańskiego		9.2.0575	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Sławistyki i Studiów Bałkańskich			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	wszystkie
Wydział Filologiczny	Studia bałkańskie	forma	wszystkie
		moduł	wszystkie
		specjalnościowy	wszystkie
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Jolanta Dziuba; dr Anita Gostomska			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		3	
Konwersatorium		30 godzin - udział w zajęciach,	
Sposób realizacji zajęć		30 godzin - przygotowanie prezentacji z użyciem	
zajęcia w sali dydaktycznej		Power Point,	
Liczba godzin		15 godzin - przygotowanie pracy zaliczeniowej na	
Konwersatorium: 30 godz.		ocenę.	
		Razem: 75 godzin = 3 ECTS.	
Termin realizacji przedmiotu			
2024/2025 letni			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
- Wykład konwersatoryjny		Sposób zaliczenia	
- Wykład problemowy		Zaliczenie na ocenę	
		Formy zaliczenia	
		- wykonanie pracy zaliczeniowej - projekt lub prezentacja	
		- wykonanie pracy zaliczeniowej - wykonanie określonej pracy praktycznej	
		Podstawowe kryteria oceny	
		czynny udział w zajęciach - 20%	
		przygotowanie pracy pisemnej z zakresu zagadnień ujętych w treściach programowych	
		- 80%.	
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			

zakładany efekt uczenia się	czynny udział w zajęciach	praca pisemna
	Wiedza	
K_W03	+	+
K_W06	+	+
K_W10	+	+
K_W12	+	+
	Umiejętności	
K_U07	+	+
K_U08	+	+
	Kompetencje społeczne	
K_K01	+	+
K_K03	+	+

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Brak wymagań formalnych.

B. Wymagania wstępne

Brak wymagań wstępnych.

Cele kształcenia

Przedmiot ma na celu pogłębienie literaturoznawczych (i interdyscyplinarnych) kompetencji studentów w zakresie teorii i interpretacji poetyki przestrzeni (topologii) w literaturach Słowiańszczyzny Południowej.

Treści programowe

Geokulturologia jako orientacja badawcza (geopoetyka, geokrytyka, geohumenistyka).

Od poetyki przestrzeni do polityki miejsca.

Zwrot topograficzny w badaniach literackich.

Geokulturologia wśród innych dziedzin (geokrytyka i komparatystyka; geokulturologia i semiotyka; geohumanistyka i transdyscyplinarność).

Percepcje i emocje w doświadczeniu przestrzeni.

Sensoryczna geografia literacka. Auto/bio/geo/grafie.

Zagadnienia do prezentacji:

- Literacka antropologia miejsca i przestrzeni (miejsca rzeczywiste i ich konceptualizacje w literaturze). Tekstura miejsca, idiolokalność, tropy toponomastyczne
- Literackie pojmowanie transgresji. (Po)graniczność literatury (granica w kontekście przestrzennym, chronologicznym, aksjologicznym, symbolicznym). Kresowe topografie regionu.
- Geografia wyobrażona (mityczne krainy, legendarne miejsca)
- Bałkańska metafora przestrzeni. Literatura podróżna (podróż w aspekcie przestrzennym).
- Wizja świata (państwa) jako terytorium otwartego/zamkniętego.
- Literatura jako dyskurs innościowy (swoi/obcy).
- Topografia regionalna (narracje lokalne) regionalizm ponowoczesny; bałkańska ojczyzna, "małe ojczyzny", centrum Bałkanów/prowincja Europy, "wspólne miejsca" Bałkanów
- Literackie wędrówki. Nomadyzm intelektualny
- Literacka kartografia i topografia; mapa jako tekst kultury. Kulinarne kartografia.
- Topografia historii: miejsce, pamięć, literatura. Przestrzenne konteksty literatury i kultury. "Polifonia pamięci"; dyskursy pamięci.
- Miejsce i przestrzeń w antropologii dzieciństwa; różnorodne pojmowanie miejsca w literaturze dziecięcej i młodzieżowej (własny pokój, dom, miasto itd.); kraina dzieciństwa, literackie krainy pochodzące z dziecięcych lektur; powrót do przestrzeni dzieciństwa (zarówno do określonego miejsca, jak i do przestrzeni dzieciństwa jako konstruktu myślowego).
- Topografia emotywna. Identyfikacja z miejscem – tożsamość regionalna, społeczna, psychologiczna, kulturowa, historyczna, płciowa.
- Gatunkowe kreowanie miejsc. Literackie utopie, antyutopie, dystopie w aspekcie przestrzennym.
- Reprodukcja rzeczywistego porządku geograficzno-kulturowego w literaturze a dyskurs kolonialny i postkolonialny.
- Mundus inversus. Świat jako przestrzeń karnawalizacji.

Wykaz literatury

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

A.1. wykorzystywana podczas zajęć:

- Atlas literatury, (2003), (red.) M. Bradbury, Warszawa.
- Auge M., (2010), Nie-miejsca. Wprowadzenie do antropologii hipernowoczesności, tłum. R. Chymkowski, Warszawa.

- Bachtin M., (1982), Problemy literatury i estetyki, Warszawa.
- Baliński T., Kairski M., (2011), Teren w antropologii. Praktyka badawcza we współczesnej antropologii kulturowej, Poznań (e-book).
- Barker Ch., (2005), Studia kulturowe. Teoria i praktyka, Kraków.
- Czermińska M., (2011), Miejsce autobiograficzne. Propozycje w ramach geopoetyki, "Teksty Drugie" 5, s. 183-200.
- Foucault M., (1995/6), Inne przestrzenie, (w:) "Teksty drugie".
- Gołembski F., (2001), Stosunki kulturalne na Bałkanach, Warszawa.
- Kulturowe aspekty turystyki zrównoważonej, (w:) Turystyka zrównoważona, (2010), Warszawa (e-book).
- Przestrzeń w języku i kulturze. Analizy tekstów literackich i wybranych dziedzin sztuki, (2005), (red.) J. Adamowski, Lublin.
- Przestrzeń w naukach współczesnych, (1998), (red.) S. Symiotuk, G. Nowak, Lublin.
- Przestrzeń znacząca. Szkice socjologiczne, (1989), (red.) J. Wódz, Kraków.
- Rang M., (1998), Cultural Geography, London,-New York.
- Rewers E., (1996), Język i przestrzeń w poststrukturalistycznej filozofii kultury, Poznań.
- Rewers E., (2005), Post-polis. Wstęp do filozofii ponowoczesnego miasta, Kraków.
- Rybicka E., (2006), Geopoetyka (o mieście, przestrzeni i miejscu we współczesnych teoriach i praktykach kulturowych), (w:) Kulturowa teoria literatury, (red.) M.P. Markiewicz, R. Nycz, Kraków.
- E. Rybicka, (2008), Od poetyki przestrzeni do polityki miejsca. Zwrot topograficzny w badaniach literackich, "Teksty Drugie" nr 4.
- Rybicka E., (2011), Geopoetyka, geokrytyka, geokulturologia. Analiza porównawcza pojęć, "Białostockie Studia Literaturoznawcze", nr 2., s. 27-39.
- Soja E.W., (1989), Postmodern Geographies, London.
- Toporow W., (2000), Miasto i mit, Gdańsk.
- White K., (2010), Wstęp do geopoetyki, (w:) tegoż Poeta kosmograf, wyb., oprac. i przekł. K. Brakoniecki, Olsztyn

B. Literatura uzupełniająca

- Deretić J.,(2001) Kulturna istorija Srba, Kragujevac .
- Horvat J., (1936), Kultura Hrvata kroz 1000 godina, Zagreb .
- Dutka E., (2014), Próby topograficzne. Miejsca i krajobrazy w literaturze polskiej XX i XXI wieku, Katowice, PN UŚ (e-book).
- Kulturowa teoria literatury. Główne pojęcia i problemy, (2006), (red.) M.P. Markowski, R. Nycz, Kraków.
- Matvejević P., (1991), Mediteranski brevijar, Zagreb.
- Rapacka J., (2002), Śródziemnomorze. Europa Środkowa. Bałkany, Warszawa.
- Rybicka E., (2003), Modernizowanie miasta. Zarys problematyki urbanistycznej w nowoczesnej literaturze polskiej, Kraków.
- Rybicka E., (2014), Geopoetyka. Przestrzeń i miejsce we współczesnych teoriach i praktykach literackich, Kraków (e-book).
- Wizualność miasta. Wytwarzanie miejskiej ikonosfery, (2007), (red.) M. Krajewski, Poznań.
- Znikająca Europa, (2006), (red.) K. Raabe, M. Sznajderman. Wołowiec.

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
K_W03; K_W06; K_W10; K_W12 K_U07; K_U08 K_K01; K_K03	Student: <ul style="list-style-type: none"> • zna i rozumie metody analizy oraz interpretacji literaturoznawczej (K_W03); • zna wybraną, zaawansowaną terminologię z zakresu literaturoznawstwa, językoznawstwa i kulturoznawstwa, w języku polskim oraz jednym z języków południowosłowiańskich (serbskim lub chorwackim) (K_W06); • ma uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach wiedzy o kulturze, w tym przede wszystkim w kulturze krajów Półwyspu Bałkańskiego (K_W10); • zna i rozumie metody analizy, interpretacji różnych wytworów kultury, typowych, charakterystycznych lub specyficznych dla kultur słowiańskich Półwyspu Bałkańskiego (K_W12).
	Umiejętności Student: <ul style="list-style-type: none"> • posiada umiejętność przygotowania prac pisemnych w języku polskim lub języku obcym w ramach dyscyplin na kierunku Studia Bałkańskie, w oparciu o różne pojęcia teoretyczne i bogate źródła (K_U07); • posiada umiejętność przygotowania wystąpień ustnych, w języku polskim lub w języku obcym, właściwym dla kierunku Studia Bałkańskie, dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł (K_U08).
	Kompetencje społeczne (postawy) Student: <ul style="list-style-type: none"> • jest świadomy stopnia osiągniętej wiedzy na temat Bałkanów oraz jej języków, a także potrafi tę wiedzę krytycznie ocenić (K_K01); • samodzielnie podejmuje i inicjuje proste działania badawcze w zakresie kultury Bałkanów (K_K03).

Kontakt

jolanta.dziuba@ug.edu.pl